

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-5386

[Total No. of Pages : 2

[6538]-501

First Year M.A. (Marathi)

**MAR-501 MJ : अर्वाचीन मराठी साहित्याचा इतिहास
(इ.स. 1818 ते इ.स. 1920)
(2024 Pattern) (Semester - I)**

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** खालील दोन प्रश्नांपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]
अ) साहित्येतिहासाची संकल्पना आणि महत्व स्पष्ट करा.
ब) अखिल इंग्रजी कालखंडातील मुद्रणतंत्र आणि साहित्यनिर्मितीचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2)** खालील दोन प्रश्नांपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]
अ) 1818 ते 1874 या कालखंडातील पाठ्यपुस्तक आणि कोश निर्मितीबाबत सविस्तर लिहा.
ब) 1818 ते 1874 या कालखंडाला 'भाषांतरयुग' का म्हणतात? स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3)** खालील दोन प्रश्नांपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]
अ) 1818 ते 1874 या कालखंडातील निबंध या साहित्यप्रकाराची वाटचाल स्पष्ट करा.
ब) 1818 ते 1874 या कालखंडातील सामाजिक, राजकीय सुधारणा आणि साहित्यनिर्मितीचा परस्परसंबंध स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4)** खालील दोन प्रश्नांपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]
अ) 1818 ते 1874 या कालखंडातील कथा या साहित्यप्रकाराची वाटचाल स्पष्ट करा.
ब) 1874 ते 1920 या कालखंडातील नाटक या साहित्यप्रकाराची वाटचाल स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) खालील चार टिपांपैकी दोन टिपांची उत्तरे 100 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) श्री. व्यं. केतकरांचे कादंबरी लेखन
- ब) महात्मा जोतिबा फुले यांचे साहित्य
- क) लोकहितवादींची 'शतपत्रे'
- ड) 'मराठी रंगभूमीचे जनक' विष्णुदास भावे

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-5387

[Total No. of Pages : 2

[6538]-502

First Year M.A. (Marathi)

MAR-502 MJ : ऐतिहासिक भाषाविज्ञान

(2024 Pattern) (Semester - I)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]

- अ) भाषेचे स्वरूप सांगून भाषेची लक्षणे विशद करा.
ब) भाषा म्हणजे काय ? ते सांगून भाषेची विविध कार्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]

- अ) ऐतिहासिक भाषाभ्यासपद्धतीची संकल्पना स्पष्ट करून ऐतिहासिक भाषाभ्यासपद्धतीचे महत्त्व स्पष्ट करा.
ब) ऐतिहासिक भाषाभ्यासपद्धतीचे स्वरूप सांगून तिचे प्रकार सविस्तर लिहा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]

- अ) इंडो-युरोपियन भाषाकुलाचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये सांगा.
ब) मराठी भाषेची पूर्वपीठिका सविस्तर लिहा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]

- अ) मराठी भाषेच्या निर्मिती संदर्भातील वैद्य-गुणे वाद सांगा.
ब) भाषा उत्पत्तीविषयक भाषाभ्यासकांची विविध मते सांगा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (100 शब्दांत)

[10]

- अ) भाषा : एक सामाजिक संस्था
- ब) होन्ते : अंतर्वर्तुळ-बहिर्वर्तुळ सिद्धांत
- क) अर्वाचीन काल : मराठी भाषाविकासाचा टप्पा
- ड) तुलनात्मक भाषाभ्यासपद्धती

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-5388

[Total No. of Pages : 1

[6538]-503

First Year M.A. (Marathi)

MAR-503 MJ : प्रकाशन व्यवहार आणि ग्रंथ निर्मिती प्रक्रिया
(2024 Pattern) (Semester - I)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]
अ) कॉपीराईट कायद्याचे स्वरूप सांगून त्यातील ठळक वैशिष्ट्ये लिहा.
ब) संपादन व्यवहाराचे स्वरूप सांगून संपादन व्यवहाराची प्रक्रिया सविस्तर विशद करा.
- प्रश्न 2)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]
अ) ग्रंथनिर्मितीचे स्वरूप लिहून त्यांची कार्ये स्पष्ट करा.
ब) विरामचिन्हांचे महत्त्व सांगून विरामचिन्हांचा आढावा घ्या.
- प्रश्न 3)** खालीलपैकी कोणत्याही एका घटकांवर टीप लिहा. (100 शब्दांत) [5]
अ) ग्रंथवितरण
ब) वाचकसंवाद

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-5389

[Total No. of Pages : 1

[6538]-504

First Year M.A. (Marathi)

MAR-510 MJ : E-I : साहित्य प्रवाहांचा अभ्यास : दलित
साहित्य आणि ग्रामीण साहित्य
(2024 Pattern) (Semester - I)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** खालील दोन प्रश्नांपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. [15]
अ) दलित साहित्य निर्मितीमागील विविध प्रेरणा स्पष्ट करा.
ब) स्वातंत्र्योत्तर कालखंडातील दलित साहित्य विकासाचा आढावा द्या.
- प्रश्न 2)** खालील दोन प्रश्नांपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. [15]
अ) 'ग्रामीण साहित्य' ही संकल्पना स्पष्ट करून ग्रामीण साहित्याची वैशिष्ट्ये सांगा.
ब) ग्रामीण साहित्यातील विविध साहित्य प्रकारांचा परिचय करून द्या.
- प्रश्न 3)** खालील दोन टीपांपैकी एका टीपेचे उत्तर 100 शब्दांपर्यंत लिहा. [5]
अ) दलित आत्मकथन
ब) ग्रामीण कविता

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-5390

[Total No. of Pages : 1

[6538]-505

First Year M.A. (Marathi)

MAR-510 MJ E-2 : तौलनिक साहित्यभ्यास : भाग-I

(2024 Pattern) (Semester - I)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]

- अ) तौलनिक साहित्याभ्यासामागील भूमिकेचा मागोवा घ्या.
ब) तौलनिक साहित्याभ्यासाची तत्वे सांगा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]

- अ) 'प्रभाव' आणि 'प्रभव' या संकल्पनांमधील भेद स्पष्ट करा.
ब) भारताच्या बहुभाषिक परिप्रेक्ष्यात तौलनिक साहित्याभ्यासाच्या उपयोजनाच्या दिशा स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणतीही एक टीप 100 शब्दांत लिहा. [5]

- अ) वस्तु बीज विकास शास्त्र
ब) भाषांतराचे सांस्कृतिक महत्त्व

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-5391

[Total No. of Pages : 1

[6538]-506

First Year M.A. (Marathi)

MAR-510 MJ : E-3 : साहित्यप्रकारांचे रूपांतर : भाग-I

(2024 Pattern) (Semester - I)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. [15]
अ) कादंबरी या साहित्यप्रकाराचे घटक स्पष्ट करा.
ब) कविता या साहित्यप्रकाराची ओळख करून द्या.
- प्रश्न 2)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. [15]
अ) 'रूपांतर म्हणजे नव्या माध्यमात अविष्कृत होण' सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) साहित्यप्रकाराच्या रूपांतराचे स्वरूप विशद करा.
- प्रश्न 3)** खालीलपैकी कोणतीही एक टीप लिहा. (100 शब्दांत) [5]
अ) नाटकाचे घटक
ब) रूपांतराची प्रक्रिया

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-5392

[Total No. of Pages : 1

[6538]-507

First Year M.A. (Marathi)

MAR-510 MJ : E-4 : मराठी व्याकरण:भाग-I

(2024 Pattern) (Semester - I)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** खालील दोन प्रश्नांपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सुमारे 300 शब्दांत लिहा. [15]
अ) मराठी भाषेच्या दृष्टीने व्याकरणाची संकल्पना सोदाहरण स्पष्ट करा.
ब) व्याकरणाची व्याप्ती भाषेच्या कोणकोणत्या क्षेत्रांवर प्रभाव निर्माण करते? सविस्तर लिहा.
- प्रश्न 2)** खालील दोन प्रश्नांपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सुमारे 300 शब्दांत लिहा. [15]
अ) तुलनात्मक व्याकरण म्हणजे काय? मराठी भाषेच्या दृष्टीने तुलनात्मक व्याकरण प्रकाराची मुख्य उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
ब) मराठी भाषेचे व्याकरणिक स्वरूप सोदाहरण स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3)** खालील दोन प्रश्नांपैकी कोणत्याही एक टीप सुमारे 100 शब्दांत लिहा. [5]
अ) मराठी भाषेतील शुद्धलेखनाचे नियम
ब) मराठी व्याकरणातील संधीचे प्रकार

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-5393

[Total No. of Pages : 1

[6538]-508

First Year M.A. (Marathi)

MAR-510 MJ : E-5 : वाङ्मयेतिहास लेखन विद्या भाग-I
(2024 Pattern) (Semester - I)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. [15]
अ) 'इतिहास' ही संकल्पना विशद करून इतिहास लेखनासंबंधीच्या विविध उपपत्ती स्पष्ट करा.
ब) ऐतिहासिक स्थित्यांतराचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2)** खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. [15]
अ) वाङ्मयेतिहासाचे स्वरूप व तत्त्वज्ञान स्पष्ट करा.
ब) वाङ्मयेतिहास व टीकाशास्त्र यांच्यातील अनुबंध विशद करा.
- प्रश्न 3)** खालीलपैकी कोणतीही एक टीप लिहा. (100 शब्दांत) [5]
अ) वाङ्मयेतिहास व अन्य प्रकारचे इतिहास
ब) वाङ्मयेतिहास आणि संशोधन

[6538]-509

First Year M.A. (Marathi)

MAR-541RM : संशोधन पद्धती

(2024 Pattern) (Semester - I)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** खालील दोन प्रश्नांपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. [15]
अ) संशोधन प्रक्रियेतील विविध टप्पे स्पष्ट करा.
ब) संशोधनाचे स्वरूप, प्रेरणा व आवश्यकता विशद करा.
- प्रश्न 2)** खालील दोन प्रश्नांपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. [15]
अ) वर्णनात्मक संशोधन पद्धतीचे स्वरूप व महत्व स्पष्ट करा.
ब) संशोधनाच्या संदर्भ साधनांचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3)** खालील दोन प्रश्नांपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. [15]
अ) लेखकनिष्ठ संशोधनाचे स्वरूप व महत्व स्पष्ट करा.
ब) साहित्यकृतिनिष्ठ संशोधनाची आवश्यकता स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4)** खालील दोन प्रश्नांपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. [15]
अ) साहित्य आणि संस्कृती यांच्यातील सहसंबंध स्पष्ट करा.
ब) साहित्य आणि इतिहास यांचा परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी दोन टीपांचे उत्तर 100 शब्दांपर्यंत लिहा.

[10]

- अ) संशोधकाच्या अंगी असणारे गुण
- ब) तौलनिक संशोधनपद्धती
- क) विशिष्ट धर्मसंप्रदायाच्या अभ्यासाचे महत्त्व
- ड) साहित्य आणि समाजशास्त्र : एक अनुबंध

PE-5395

[6538]-510

First Year M.A. (Marathi)

MAR-551 MJ : अर्वाचीन मराठी साहित्याचा इतिहास

(इ.स.1920 ते इ.स. 2010)

(2024 Pattern) (Semester - II)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. [15]
अ) इ.स.1920 ते 1945 या कालखंडातील साहित्याच्या प्रेरणांचा परिचय करून घ्या.
ब) इ.स.1920 ते 1945 या कालखंडातील विविध विचारप्रणाली आणि साहित्य यांतील सहसंबंधाचे विवेचन करा.
- प्रश्न 2)** खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. [15]
अ) इ.स.1945 ते 1960 या कालखंडातील सामाजिक व राजकीय स्थित्यंतरे आणि साहित्य यांचा परस्परसंबंध विशद करा.
ब) इ.स.1945 ते 1960 या कालखंडातील विविध साहित्यप्रकारांचे स्वरूप विशद करा.
- प्रश्न 3)** खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. [15]
अ) साठोत्तरी साहित्यप्रवाह आणि साहित्य चळवळी यांतील सहसंबंधाचा परिचय करून द्या.
ब) साठोत्तरी साहित्यनिर्मितीमागील विविध प्रेरणा व प्रवृत्तींचे विश्लेषण करा.
- प्रश्न 4)** खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. [15]
अ) इ.स.1990 ते 2010 या कालखंडातील विविध धोरण स्वीकाराचा साहित्यावरील परिणामाचे विश्लेषण करा.
ब) इ.स.1990 ते 2010 या कालखंडातील साहित्यातील बदलत्या आयय व विषयाची कारणमीमांसा करा.

श्न 5) खालीलपैकी दोन टिपांचे प्रत्येकी 100 शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

[10]

- अ) रविकिरणमंडळ
- ब) ग्रामीण साहित्य
- क) अण्णाभाऊ साठे
- ड) डॉ. यशवंत मनोहर

[6538]-511

First Year M.A. (Marathi)

MAR-552 MJ : समाजभाषा विज्ञान

(2024 Pattern) (Semester - II)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालील दोन पैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]

- अ) समाजभाषाविज्ञान ही संकल्पना स्पष्ट करून स्वरूप विशद करा.
ब) भाषेचा समाजसापेक्ष अभ्यास म्हणजे काय? ते सांगून भाषा आणि समाज परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालील दोन पैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]

- अ) भाषा आणि सामाजिक संस्था परस्परसंबंध स्पष्ट करा.
ब) भाषेचा विविध क्षेत्रीय वापर कसा होतो ते सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालील दोन पैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांपर्यंत लिहा. [15]

- अ) भाषेचा लिंग व वय सापेक्ष विचार सोदाहरण स्पष्ट करा.
ब) भाषा आणि संस्कृती सहसंबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालील दोन पैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]

- अ) समाजातील भाषिक प्रभावक्षेत्रे स्पष्ट करा.
ब) भाषा, बोली आणि समाज यांचा सहसंबंध सोदाहरण स्पष्ट करा.

श्न 5) खालील चार पैकी दोन टीपा 100 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) भाषा आणि आर्थिक वर्ग व्यवस्था
- ब) प्रमाण भाषा बोलली भाषा
- क) भाषेची लघुक्षेत्रे
- ड) स्त्रियांची भाषा

[6538]-512

First Year M.A. (Marathi)

**MAR-553 MJ : नियतकालिकांचे स्वरूप आणि संपादन
(2024 Pattern) (Semester - II)**

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]
अ) नियतकालिकांची संकल्पना व स्वरूप स्पष्ट करा.
ब) नियतकालिकांच्या संपादकाची कार्य व भूमिका विशद करा.
- प्रश्न 2)** पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]
अ) ललितसाहित्य संपादनाविषयी सविस्तर माहिती लिहा.
ब) ललितेतर साहित्य संपादनाविषयी सविस्तर माहिती विशद करा.
- प्रश्न 3)** पुढीलपैकी कोणतीही एक टीप 100 शब्दांत लिहा. [5]
अ) वैचारिक साहित्य
ब) नियतकालिक वाचकवर्ग विचार

[6538]-513

First Year M.A. (Marathi)

MAR-560MJ E-1 : साहित्यप्रवाहांचा अभ्यास : आदिवासी
साहित्य आणि स्त्रीवादी साहित्य
(2024 Pattern) (Semester - II)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालील दोनपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]
अ) आदिवासी साहित्याची संकल्पना व स्वरूप स्पष्ट करा.
ब) आदिवासी साहित्याचे मराठी साहित्यातील योगदान विशद करा.
- प्रश्न 2) खालील दोनपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]
अ) स्त्रीवादी साहित्याचा उगम व प्रेरणा स्पष्ट करा.
ब) स्त्रीवादी साहित्याची वैशिष्ट्ये विशद करा.
- प्रश्न 3) टीप लिहा. (कोणतीही एक) [5]
अ) आदिवासी साहित्याची भाषा
ब) स्त्रीवादी साहित्यातील स्त्रीचित्रण

[6538]-514

First Year M.A. (Marathi)

MAR-560MJ E-2 : तौलनिक साहित्याभ्यास : भाग-2

(2024 Pattern) (Semester - II)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]

- अ) साहित्याच्या आदान प्रदानातील 'प्रभाव' संकल्पना स्पष्ट करा.
ब) साहित्याच्या आदान प्रदानातील अनुवादाचे महत्व विशद करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]

- अ) भाषांतर म्हणजे काय ते स्पष्ट करून भाषांतराचे प्रकार नमूद करा.
ब) तौलनिक साहित्याभ्यास करण्यासाठी इतर ज्ञानशाखांचा कसा उपयोग होऊ शकतो ते लिहा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणतीही एक टीप 100 शब्दांत लिहा. [5]

- अ) विश्व साहित्य
ब) अनुवादाचे सांस्कृतिक महत्व

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-5400

[Total No. of Pages : 1

[6538]-515

First Year M.A. (Marathi)

MAR-560MJ E-3 : साहित्यप्रकारांचे रूपांतर भाग-2

(2024 Pattern) (Semester - II)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]

- अ) साहित्यकृतीचे पटकथेत रूपांतर करावयाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
ब) साहित्यमूल्ये आणि प्रयोगमूल्ये यांचा सहसंबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]

- अ) कादंबरीचे नाट्यरूपांतर करावयाच्या प्रक्रियेचा उदाहरणासह सविस्तर आढावा घ्या.
ब) कथेचे पटकथा रूपांतर करावयाच्या प्रक्रियेचा उदाहरणासह सविस्तर आढावा घ्या.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर 100 शब्दांत टीप लिहा. [5]

- अ) साहित्यमूल्य
ब) बनगरवाडी परीक्षण

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-5401

[Total No. of Pages : 1

[6538]-516

First Year M.A. (Marathi)

MAR-560MJ E-4 : मराठी व्याकरण : भाग-2

(2024 Pattern) (Semester - II)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]

- अ) वर्ण म्हणजे काय ते सांगून वर्णांचे प्रकार स्पष्ट करा.
ब) मराठीची वर्णमाला स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]

- अ) शब्दांच्या विविध जाती स्पष्ट करा.
ब) शब्द आणि पद यांतील फरक स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी एक टीप 100 शब्दांत लिहा. [5]

- अ) शब्दविचार
ब) वाक्याचे प्रकार

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-5402

[Total No. of Pages : 1

[6538]-517

First Year M.A. (Marathi)

MAR-564MJ : वाङ्मयेतिहास लेखन विद्या : भाग-2

(2024 Pattern) (Semester - II)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दापर्यंत लिहा. [15]
अ) तेन यांचा वाङ्मयसिद्धांत स्पष्ट करा.
ब) वाङ्मयीन वातावरणाचे घटक लिहा.
- प्रश्न 2)** खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दापर्यंत लिहा. [15]
अ) तेन यांच्या सिद्धांताचे महत्व लिहा.
ब) कालखंडानुसार वाङ्मयीन वातावरणाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3)** खालीलपैकी कोणतीही एक टीप लिहा. (शब्द मर्यादा 100 शब्द) [5]
अ) तेन यांची वातावरण संकल्पना
ब) वाङ्मयाचा भूगोल

[6538]-518

S.Y. M.A. (Marathi)

MAR-601 MJ : मध्ययुगीन कालखंडातील साहित्यकृतींचा
अभ्यास

(2024 Pattern) (Semester - III)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]
अ) संत नामदेव लिखित आदि, समाधी व तीर्थावळी या चरित्रातून व्यक्त होणारा संत ज्ञानेश्वरांचा मानवतावादी दृष्टिकोण स्पष्ट करा.
ब) संत नामदेवांच्या आदि, समाधी व तीर्थावळी या चरित्रलेखनाची वाङ्मयीन वैशिष्ट्ये सविस्तर लिहा.
- प्रश्न 2)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]
अ) महानुभाव संप्रदायाचे तत्वज्ञान 'दृष्टान्तपाठ'तून कसे प्रतिबिंबित होते ते विशद करा.
ब) 'दृष्टान्तपाठ' या ग्रंथाधारे तत्कालीन कालखंडातील सामाजिक आणि सांस्कृतिक जीवनचित्रणाचा सविस्तर आढावा घ्या.
- प्रश्न 3)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]
अ) 'श्लोककेकावली' या ग्रंथाची स्वरूप व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
ब) 'श्लोककेकावली' या ग्रंथातून भगवद्भक्ती कशी प्रकट झाली आहे ते लिहा.
- प्रश्न 4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]
अ) पानिपतच्या बखरीची वाङ्मयीन वैशिष्ट्ये लिहा.
ब) मराठी बखर वाङ्मयातील 'पानीपतची बखर' या बखरीचे वेगळेपण विशद करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा 100 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) 'समाधी' प्रकरणातील करूण रस
- ब) 'दृष्टान्तपाठा'च्या रचनेचे स्वरूप
- क) 'श्लोककेकावली' मधील आशय सौंदर्य
- ड) 'पानिपतच्या बखरींचे ऐतिहासिक महत्त्व

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-5404

[Total No. of Pages : 2

[6538]-519

S.Y. M.A. (Marathi)

**MAR-602 MJ : साहित्य समीक्षा : संकल्पना, स्वरूप आणि
समीक्षा पद्धती
(2024 Pattern) (Semester - III)**

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]
अ) समीक्षेची संकल्पना स्पष्ट करून तिची व्याप्ती विशद करा.
ब) समीक्षेची आवश्यकता स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]
अ) समाजशास्त्रीय समीक्षापद्धतीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
ब) आदिबंधात्मक समीक्षापद्धतीची वैशिष्ट्ये नमूद करा.
- प्रश्न 3)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]
अ) एकोणिसाव्या शतकातील मराठी समीक्षेच्या स्वरूपाचा मागोवा घ्या.
ब) स्वातंत्र्यपूर्व कालखंडातील समीक्षेचे स्वरूप उलगडून दाखवा.
- प्रश्न 4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]
अ) स्वातंत्र्योत्तर कालखंडातील समीक्षेची वैशिष्ट्ये नमूद करा.
ब) साठोत्तरी कालखंडात समीक्षेचे स्वरूप कसे बदलले त्याचा परामर्श घ्या.

P.T.O.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा 100 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) समीक्षकाची साधना
- ब) आस्वादक समीक्षा
- क) समीक्षेचे प्रकार
- ड) चरित्रात्मक समीक्षा

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-5405

[Total No. of Pages : 1

[6538]-520

S.Y. M.A. (Marathi)

MAR-603 MJ : सौंदर्यशास्त्र

(2024 Pattern) (Semester - III)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]

- अ) सौंदर्यशास्त्र म्हणजे काय? सौंदर्यशास्त्राचे स्वरूप स्पष्ट करा.
ब) 'निसर्गातील सौंदर्य' याबाबत सविस्तर विवेचन करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]

- अ) सौंदर्यशास्त्र आणि नवे शोध याबाबत विवेचन करा.
ब) क्रीडासिद्धांत म्हणजे काय? क्रीडासिद्धांत या सौंदर्य सिद्धांताची वैशिष्ट्ये सांगा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणतीही एक टीप 100 शब्दांत लिहा. [5]

- अ) समीक्षा संकल्पना
ब) लयसिद्धांत

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-5406

[Total No. of Pages : 1

[6538]-521

S.Y. M.A. (Marathi)

**MAR-610 MJ-E-1 : साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास
(2024 Pattern) (Semester - III)**

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** दोनपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (300 शब्दांत) [15]
अ) साहित्य आणि समाज यांचा सहसंबंध सविस्तर स्पष्ट करा.
किंवा
ब) साहित्याच्या सामाजिक अभ्यासाची भूमिका सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2)** दोनपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (300 शब्दांत) [15]
अ) साहित्यातून प्रकट होणाऱ्या सामाजिक वृत्ती, प्रवृत्तींचा आढावा घ्या.
किंवा
ब) साहित्याच्या सामाजिक अभ्यासातील व्याप्ती व मर्यादा विशद करा.
- प्रश्न 3)** दोनपैकी एक टीप लिहा (100 शब्दांत) [5]
अ) साहित्यातील संस्कृतीचे दर्शन
किंवा
ब) साहित्यातील समाजशास्त्रीय भूमिका

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-5407

[Total No. of Pages : 1

[6538]-522

S.Y. M.A. (Marathi)

MAR-610 MJ E-2 : लेखनविद्या आणि निबंधलेखन
(2024 Pattern) (Semester - III)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]

- अ) कथा, कादंबरी, नाटक, चरित्र, आत्मचरित्र व कविता या साहित्यप्रकाराचे वेगळेपण थोडक्यात स्पष्ट करा.
ब) कार्यालयीन व वैचारिक लेखनाचे भाषाविशेष सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]

- अ) उत्तम निबंधलेखनासाठी लेखकाकडे कोणते गुण असावेत.
ब) निबंध लेखनातील विषयनिवड, रचना आणि मांडणी या घटकांचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी एक टीप 100 शब्दांत लिहा. [5]

- अ) शास्त्रीय लेखन
ब) निबंधप्रकाराची वैशिष्ट्ये

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-5408

[Total No. of Pages : 1

[6538]-523

S.Y. M.A. (Marathi)

**MAR-610 MJ - E-3: मराठीतील वैचारिक साहित्य
(2024 Pattern) (Semester - III)**

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) दोनपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (300 शब्दांत) [15]

अ) वैचारिक साहित्याचे स्वरूप सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

ब) ललित व ललितेतर साहित्याची शैली वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) दोनपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (300 शब्दांत) [15]

अ) वैचारिक साहित्याची वैशिष्ट्ये विशद करा.

किंवा

ब) मध्ययुगीन कालखंडातील वैचारिक साहित्याचे स्वरूप थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) दोनपैकी एक टीप लिहा. (100 शब्दांत) [5]

अ) लोकहितवादी

किंवा

ब) वैचारिक साहित्याची संकल्पना

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-5409

[Total No. of Pages : 1

[6538]-524

S.Y. M.A. (Marathi)

MAR-610 MJ (E-4) : मराठीतील बालसाहित्य
(2024 Pattern) (Semester - III)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]

अ) मराठी बालसाहित्याचे गद्य साहित्य प्रकार स्पष्ट करा.

किंवा

ब) बालसाहित्यात कथा या साहित्य प्रकाराचे योगदान विशद करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [15]

अ) मराठी बालसाहित्याची वाटचाल स्पष्ट करा.

किंवा

ब) शिवाजी चाळक यांच्या 'जंगल-दंगल' कवितेतील भावविश्व लिहा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एक टीप 100 शब्दांत लिहा. [5]

अ) भा.रा.भागवत यांच्या 'बालमित्र' मासिकाचे बालसाहित्यातील योगदान

किंवा

ब) बोक्सा सातबंडे -गुणविशेष

